

Nr 117.

Av herr **Sjöblom**, *angående placering i lönegrad och tjänsteställning för fem kvinnliga befattningshavare vid rikets kartverk.*

I statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, har Kungl. Maj:t under punkt 147 föreslagit riksdagen att bifalla de förslag angående anslag till rikets allmänna kartverk, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1—5 hemställt.

I nämnda proposition ingår även förslag till omreglering av 5 ritbiträdesbefattningar, tillhörande kartverkets civila personal. Dessa 5 ritbiträdesbefattningar, som nu tillhöra lönegraden 3 c för kvinnliga befattningshavare, hava av allmänna civilförvaltningens lönenämnd placerats i lönegraden B 7 enligt nytt förslag till avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. 3 av vid kartverket anställda kvinnliga ritare, sedan 1923 tillhörande lönegraden C 5, hava däremot placerats i lönegraden B 11.

De förstnämnda kvinnliga ritbiträdena, nu föreslagna till B 7, hava i avlöningshänseende till och med 1920 i alla avseenden varit likställda med de av lönenämnden nu placerade i B 11.

Samtliga 8 kvinnliga befattningshavare, vilka sedan 1 januari 1921 äro placerade i olika lönegrader, hava kvalificerade och mycket krävande arbetsuppgifter. De 3, som nu av Kungl. Maj:t placerats i B 11, utföra renritningsarbeten för de ekonomiska kartornas reproduktion och utgivning, de 5 av Kungl. Maj:t i B 7 placerade utföra karttransporteringar för stomkartan. Av de vid transporteringen utförda karttransporter sammansättes stomkartan såväl för den ekonomiska som den topografiska kartan.

De, som utföra transporteringsarbetet, hava även de sålunda en mycket viktig och krävande arbetsuppgift, som i sitt slag tål jämföras med vilket kvalificerat arbete som helst, utfört av befattningshavare i B 11. Deras arbete är *grundläggande* för såväl den ekonomiska som den topografiska kartan. Bliver detta arbete felaktigt utfört, försvåras eller omöjliggöres stomkartans sammansättning. De från originalkartan genom transportereringen överförda konturerna måste dessutom äga nödig finhet och skärpa för att kunna på ett tillförlitligt sätt tjäna fältmätningen. För att kunna fylla denna sin viktiga uppgift kräves av dessa ritare högsta samvetsgrannhet och omtanke, kännedom om transporte-

ringens teori och skötsel samt att kunna säkert inställa instrumentet för olika skalor och förstöringsprocent.

Sedan i slutet av förra året har ytterligare ett krävande arbete, som under senare år utförts av statskartografen, pålagts dem, nämligen jämförandet av lantmäterikartan med dess beskrivning för att kunna utläsa de olika ägoslag, vilka å transporten måste noggrant särskiljas och betecknas. De olika ägoslagens beteckningar äro nämligen på våra medelålders och äldre kartor ytterst otillfredsställande utförda, och kräver detta arbete därför gott omdöme och vakenhet för att bli rätt utfört. Kartverksledningen har också med skäl ansett, att överflyttandet av denna arbetsuppgift från statskartograferna till ritbiträdena skulle i väsentlig mån nedbringa kostnaderna för transporterernas granskning.

De vid kommunikationsverken anställda kvinnliga ritare, som i avlöningshänseende äro upptagna i lönegraden B 11, hava betydligt mindre krävande arbete. Deras arbete består huvudsakligast i kopiering av kartor å kalkérväv och färgläggning av dessa kopior. Då dessa kartor äro upprättade i större skalor, blir arbetet ej så ögonfrestande, och kräves ej heller samma noggrannhet och skärpa som vid transporteringsarbetet. Transporteringsarbetet är ögonfrestande och i hög grad ansträngande, då stående och böjd ställning i regel måste intagas. Detta styrkes genom läkareintyg.

Chefen för rikets allmänna kartverk har i skrivelse till Kungl. Maj:t framhållit, att det med karttransporteringen förenade arbetet vore synnerligen ansträngande och föranledde stor sjukfrekvens samt att för den skull önskan förefunnnes att vid rekrytering kunna besätta dessa befattningar med manliga innehavare. Ett dylikt önskemål skulle lättare kunna tillgodoses i den mån *löneförmånerna förbättrades*. Av såväl läkareintyg som detta kartverkschefens yttrande framgår utan minsta gensägelse, att transporteringsarbetet medför sjukdom och nedsatta arbetskrafter, vilket i sin ordning förorsakar minskade inkomster, då många gånger avsevärda belopp måste användas till läkarearvode och sjukvård. Det är ej förenat med billighet och rättvisa att utkräva ett arbete, som efter några år förorsakar sjukdom och försvagad hälsa utan att lämna en avlöning, som någorlunda svarar emot arbetets krävande beskaffenhet. Tjänstledighet på grund av sjukdom flera månader i följd förekommer mycket ofta.

För att kunna medhinna allt transporteringsarbete, som påvilar dem för stomkartans sammansättning, äro dessa ritbräden nödsakade att ständigt syssla med transportereringen, utan den omväxling med lättare göromål, som i andra verk i regel kan beredas den kvinnliga personalen, särskilt å de lägre lönegraderna.

I sammanhang härmed må erinras, att deras kamrater, sysselsatta med renitningsarbetet, varje år under sommaren några månader äro i tillfälle få utföra lättare göromål, såsom färgläggning av modeller m. m. för kartornas tryckning, och erhålla sålunda en välbehöfvlig omväxling i sitt arbete.

Att placera dessa kvinnliga ritbiträden i lönegraden B 7 med titel kvinnliga ritbiträden anser jag vara en orättvisa på grund av arbetets krävande art. I ännu högre grad framträder detta, då samtliga ritare vid kartverket blivit antagna efter godkända ritprov, och vid inträdet för övrigt kunde anses äga samma kompetens. De manliga befattningshavarna vid kartverket, statskartograferna, äro alla placerade i samma lönegrad, ehuru de utföra arbeten av mer eller mindre krävande och olikartat slag. Härtill må erinras, att dessa 5 ritbiträden hava oförvitligt tjänstgjort vid verket i resp. 21, 20, 17, 11 och 10 år.

Deras löneförmåner utgöra för närvarande efter sista ålderstilläggets intjänande 3,018 kronor. Lönegradens, 7 B, högsta klass och dyrast efter den föreslagna lönestaten, ger dem 3,486 kr. Kamraterna, ritarna, inom kartverket erhålla i den för dem föreslagna lönegraden, B 11, 4,350 kronor.

En uppflyttning av dessa 5 kvinnliga ritbiträden till B 11 är väl motiverad och endast en gärd av rättvisa.

Det skulle nämligen kännas som en uppenbar orättvisa, om de, även vid denna omreglering, skulle nödgas komma i en så väsentligt sämre ställning än sina kamrater.

Att märka är, att av dem har krävts samma utbildning som av deras kamrater, och att ett sådant värdesättande av deras krävande arbete, som genom Kungl. Maj:ts förslag skulle bliva en följd, måste på dem verka i hög grad orättvist.

Med stöd av vad jag nu anfört, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till rikets allmänna kartverk och där upptagen lönestat, att 5 kvinnliga ritbiträden vid kartverket, som upptagits i lönegraden B 7 under benämning ritbiträden, måtte uppflyttas i lönegraden B 11 under benämning ritare.

Stockholm den 17 januari 1925.

Per Henning Sjöblom.

